

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Pe un an **60** coroane. — Pe cinci luni **30** coroane. — Pe trei luni **15** coroane.
Ziarul spune Marția, Ioi și Sâmbăta

Corespondențe

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înșapoază.

Prețul inserțiunilor, după Invocală =

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Cauzele scumpetei

III.

Scumpetea, efectul cel mai desastroz al răboiului, o vedem și o simțim cu toții, unii în măsură mai mare, alții în măsură mai mică, după venire, dar puțini caută să descopere cauzele ei, și și mai puțini își dau silintă să le delătere, deși au cheamărea și sfânta datorie să o facă în interesul esențial chiar a statului.

Cauza principală a scumpirii fără seamănă a articolelor comerciale trebuie căutată mai ales în piedecile, ce le intimipă commerciul liber. Acum mulțimata spiritului comercial din țările antantei nimeni nu se poate plângă, că n'ar găsi în anumite locuri și porturi mărfuri de ajuns de calitate acceptabilă și destul de variată cu prețuri relativi mici în comparație cu suma de bani din circulație. Dar sistemul greioiu și costisor al permisiilor de import și export, greutățile cu obținerea permisiilor de călătorie și transport de bani și cecuri, nesiguranța și cheltuielile mari imprenute cu transportul de mărfuri și nestabilitatea cursurilor de schimb sănt tot stătăte pedeci ale eflinirii articolelor, însă în același timp tot atâtea prilegiuri și etape prin potențarea speculei și scumpetei. Mai sănt ce și dreptă greutăți pentru relațiunile comerciale internaționale, dar învingeră lor se ușurează pe zi ce merge din partea întreprindătorilor comercianților, fără ca însă această ușurare să se rezinte în lăuntru statului. Aici, dacă e vorba să credem spuselei negaționilor, greutățile de tot felul se măresc ză de zi, cheltuielile se sporesc la infinit, și din prețurile mari profită absolut numai intermediari sistemelor de permisiu, pecând comercianților se discreditează fără vină, iar publicul sărăcea pe nemiluite. Nădejdea legată de Banca centrală de comerț și industrie cu anevoie se va împlini — afirmă cei mai intimi cunoșători ai relațiunilor, pentru simplu motiv, că este intermită pe sistemul monopolizării comerțului și nu pe baza decentralizării și înălțării concurenței necinse și nesinătoase de speculație și pentru ocrotirea consumatorilor. Ea nu promovează concurența, care reduce prețurile, ci din contră fixează prețuri de monopol, cari să permită profit destul de mare peste prețul și spesele de cumpărare urcate prin excluderea conjuncțurilor comercianților de profesie. Că în sistemul actual, cei ce se provad cu mărfuri dela Banca centrală trebuie să-și afle și dânsii oare-care remunerăriune pentru mijlocire, este nu mai lucru natural,

precum natural este și aceea, că publicul e nevoie să se mulțămăscă cu cea ce căpătu bun — râu, și să plătiască fără cărtire prețul cerut.

Ce privește producția brăzuță, și mai ales alimentele, de cari nimeni nu se poate lipsi fără să suferă, scumpetele ar conține cătăt mai grave, cu căt ea lovește clasele bogate ca săracă deopotrivă. Si pe cînd comerciantul și industria, muncitorul și agronomul, cu un cuvânt cătăt cei ce au marfa de vânzare încarcă scumpetea traiului cu procente asupra articolelor lor, iar muncitorii asupra plății zilnice, pe atunci singur salariatul fix și cînșit este redus la sapa de lemn. Înzdără se urcă leafa cu 500 la sută, cea ce e adeverătă raritate, când scumpetea la varză de pildă ajunge la 5000 la sută, la cartozi 3000 la sută, la făină 2500 la sută, la lemn 3000 la sută etc. De vestințe, devenire, călăjîmante și alte trebuințioase nici nu mai vorbim, ci luăm în vedere numărul miliilor cele mai neapărate ale traiului, de care nimeni nu se poate lipsi, căci de bucuri, tutan și lux se poate lipsi ori cine. Ei bine, o familie de cinci membri consumă pe zi cel puțin 50 coroane. Ce lea trebuie să aibă de pildă un invățător, ca să poată face față acestor cheltuieli zilnice imprenute cu celelalte trebuințe absolut indispensabile? De sigur cel puțin 100 cor. pe zi, cea ce este o abnormitate.

Cauzele scumpetei alimentelor și a altor articoli de prima necesitate sunt că orice căsnicie trebuie căutată și în dărmicia publicului cumpărător, care plătește ori ce preț i se cere, și e gata să se concureze reciproc, numai să poată cumpăra cea ce voiește. Prin aceasta vânzătorul poate cere ori că pe produsele sale și i se plătește mai cu seamă că mulți dintre cumpărători fac speculații și căstiguri enorme pe căile cel mai pieză și nepermise fără remușcări ori scrupuli, și fără să simtă miroslul banului. Nu e mirare, dacă în ziua de azi, muncitorii de tot felul asediază ziua — noaptea întrările resorturilor și multe profesioni, odinioară respectate au fost schimbate cu rolurile de agenți, cari mai nainte dați afară pe ușă, intră din nou pe ferestre și te molestau. Pentru cei ce în modul acesta fac căstiguri enorme, banul n'are nici un preț, și e numai natural, ca bietul funcționar cînșit și cu plată fixă, să nu-și poată procură nici măcar hrana de toate zilele în concurență cu boala și cei noi, ba să moară chiar din lipsa unor alimente corăspunzătoare stării sănătății lui zdrujnice prin lipsuri, suferințe, supări și emoții de tot felul.

Articoliile industriale au trebuit să se scumpească parte din lipsa de materii prime efine, parte prin lipsa brațelor de muncă, și prin scumpirea lor. Cu toate acestea sănt și cause organice, cari produc scumpetea nemotivată. De ce d. e. fierul dela Cugir trebuie maximat la 550 cor. maja, când în Ungaria el este numai cu 160 cor., iar în Ceho-Slovacia chiar și mai ieftin? Va răspunde cineva, că pentru Ardeal e nevoie de cel puțin 1000 locomotive în parcul lor de vagoane, și nu posedăm decât 250. Este adevarat, dar pe lângă o bună împărțală să pută seafie fiecare săptămână măcar un transport din afară, care să reducă prețurile, caci susținând fabricația scumpă internă în mod măestri, facem ca și mai păguibitoare politică economică. Diferența de la 160 până la 550 coroane, nu însemnează un câștig ci o pierdere efectivă pentru poporul nostru, care cu cele 390 coroane, și-ar putea procură alte lucruri trebuințioase, și cu care deveni mai bogat și s'ar ieftini traiul. În modul acesta ieftinirea ferului ar avea repercuSSIONE asupra prețurilor unui și întreg de articoli, și ar săli și pe cetealăi producători și vânzători să reducă prețurile. Său dacă ne întrebăm, de ce trebuie să coste o coadă de cosăs 16 coroane aici în țara lumenului, trebuie să răspundem: pentru că nu s'au luat măsuri, ca fabricile de unele de lemn să poată lucra neconvenit și în condiții efine, și în consecință și cosasul poate cere 50 cor. plată pe zi.

Mai bătător la ochi apare însă paradoxul cu chibritile, săcă incătă pe trebuință în curând să introducem cultul străbun al vestelor romane, ca să putem întreține pe anumite locuri focari, dela care porosul să-să poată aprinde focul din vată.

Mai de mult cutia de chibrituri costa 1—2 fileri. Azi autoritățile noastre au fixat pentru fabricanți prețul de 10 fileri cutia, în considerare scumpirea generale a muncii și a materialului de lemn, parafină, sulfur, fosfor și alte. Acest preț însă n'ar fi nimic, dacă măcar cu el s'ar putea procură chibriturile la timp și prește tot. Dar fabrica și obligată să le vândă exclusiv persoanelor, cari obțin permisiuni, și cum din lipsa de materiale lucrează numai 4—5 luni, și plătește lucrătorii pe anul întreg cu căte 150 mil de coroane lunare, scumpetea până la 10 fileri cutia apare destul de justificată din punctul de vedere al fabricie.

Nu tot atât de justificat e prețul exorbitant de 4—5 și chiar de 12 coroane, ce se plătește pe o cutie, caci socotind într'un vagon cam 300 mil de cutii cu căte 10

fileri, vagonul ar costa 30 mii coroane. În schimb însă negustorii de chibrituri încasăzează pe un vagon căte 4 coroane cutia sumulită de: un milion douăzeci de mii de coroane, iar cu căte 12 coroane cutia: trei milioane cincisprezece de mii de coroane.

De prisos să constatăm ce fel de persoane primește permise de chibrituri, și prin căte măni trec acele permisiuni până se ridică marfa din fabrică, și n'aveam nici putință să constatăm condițiunile materiale, în care trece ele deținute mănsă într'altele, și dacă e sau nu comerciant marfă ori mic, cel ce prezintă permisul la fabrică, și cel ce le pune în vânzare. Destul să signalăm acest fapt pentru că să demonstrează pentru ce azi preoți, invățători, avocați etc. să aruncă în administrație publică, sau în rolul de agenți și samsari între administrație și negustori de asemenea articoli, legăți de permisiuni cu chibrit, sare, sodă și alte mărfuri mondial indispensabile.

Am ajunge cu mult prea departe, dacă am căuta să înlăturăm exemplele luate din viața de toate zilele, care ne arată niște stări de lucruri absolut nesănătoase și insuportabile. Poate că unele vor fi exagerări necontrolabile, dar la tot cazul nu credem să existe cineva, care să nu fi întâlnit în cauze să asemenea anomalii de necrezut, sau să nu fi auzit dela alții casuri și mai ciudate.

Alegările congresuale

Joi în 5 Septembrie, a. c. preoțimea din arhiepiscopia noastră se va întruni în colegele preoților pentru alegerile de deputați din cîrstea congresului național bisericesc, care se va intra în toamna aceasta.

Congresul din anul acesta are să desleag probleme mari, probleme grele, dela care va sfârși binele și înaintarea bisericei noastre.

Amințind dintr-o cunoaștere numai unele, Uniﬁcarea bisericii noastre din metropola întreagă cu biserica ortodoxă din România Veche, și alegerea de metropolit.

Unirea bisericii dela noi cu biserica din România Veche este o dorință generală a tuturor oamenilor, cari în zilele noastre de mari prefeță sau mai cugetă și la soartea bisericii.

Biserica dela noi a stat în ceea mai înaltă și cea mai strânsă legătură cu poporul nostru, viața din biserică a mers mână în mână cu viața poporului.

O unire fericită a bisericilor ortodoxe va fi de mare importanță pentru întreg poporul nostru, și avem lipsă de oameni ce mai lumini-

nași, de oameni ce mai probăjă, de oameni, cari au stat neclintit și fără sovârhe în serviciul bisericei și cari au avut în vedere numai binele și fericeala ei.

Preoțimea noastră va să și acuma să stea neclintită pe lângă oamenii, cari în timpuri grele au stat în serviciul bisericei conservând ce e bun în ea.

Alegerea de metropolit este o chestiune, care cere bisericii și fericeala destărgă. Ne vom grupa cu toți cu măicu Mare în jurul arhiepiscopilor noștri, chemați a conduce naia bisericei noastre.

Ei au fost cărmăcați nostri în zilele grele ale răsboiului, și au fost conducătorii noștri în zilele de ferice ale acumă.

Preoțimea va alege deputați după cea mai bună consință a sa, condusă numai de interesele bisericei.

Unele zile dela noi cred că fac serviciul bisericei, când acuma în preșința alegătorilor voiesc să agite spiritele. Îndemnând să aleagă preoțimea numai dintre aceia cari în aceste zile de grea compănhă pentru biserica noastră au simpatizat prin sine și să se prezinte preoțimei ca candidați de deputați.

Noi n'aveam timpul fizic, ca să facem agitații electorale pe tema alegătorilor la congres. N'aveam nici dispoziția sufletească, ca să agităm preoțimea acuma în ajunul alegătorilor.

Înălț cunoaștem noi deputații de până acuma, încât cunoaștem noi generația tineră, care acuma se pregătește pentru lupta în viața noastră bisericească. Preoțimea poate alege cumpănhia vieții și activitatea oamenilor după viața lor.

Faptele oamenilor, viața lor activitatea lor vorbesc de sine de sine.

Onoarea de a fi deputat nu se cersește, acea se dă ca cinstă, ca recunoștință pentru vrednicia faptelelor.

Să ne îmbălbă cu doba cea mare. Spicul plin și plecat, să luăm pildă dela părinții noștri, cari au trăit în cinstă și în omenie.

Afaceri scolare

Consilierul Dirigent Român a notificat organelor noastre scolare din Brașov dorința de a se impresa "școala reală română" și cea comercială ortodoxă română cu școalele similare de stat din Brașov, pe care statul Român le-a primit în îngrijirea sa și succeseive le va naționaliza.

Organele noastre din Brașov accentuând bunele servicii ce acțează școale, ca unicile școale românești de acel tip în întreagă Ungaria, au făcut întreg nevînumul românesc, și obligîmîntul moral de a susține pentru toate timpurile acele școale, ca școale confesionale românești, și a le desvolta și perfecționea cu ajutorul moral și material al statului român, au decis susținerea acestora ca școale confesionale paralele cu școalele de stat similare din Brașov.

Boala de rac i-a curmat firul vieții sale munciute. De-acum ai să nu-i vor mai vedea alergând pe drumurile orașelor cu dorul fierbinde de-a face bine poporului călcăt de astupatori. Sirciu lui se apropie de înțîriri în căntări tanغوile, urmat de o văduvă și cinci copilași orfani. Pribegie pleacă capetele, moldovenicele plâng... Inimă și se rupe de jale... Mai vin oare încercări atât de amare? O singură măngâiere nu mai lasă Dumnezeu: acestă prilej își dorm somnul de veci în pământ moldovenesc, incunjurată de frățe-de-nostri. Simțirea lor se va înduioșa și nu vor călcă nepăsători peste aceste morminte de pribegie subsumiți.

Dar durerile nu încreză. În 10 Septembrie moare la Elisabetgrad domnisoara A. Cioflec. O floare plăpândă în primăvara vieții, care mână său suferințelor rănilor nostri din Moldova.

A trebuit să-i părăsească și să părbegească. Alături de părinții ei slabîți, ea aducea o rază de nădejde și de ajutor în sufletele pline de frântări și înțucate. Bucuria vieții n'a cunoscută răsboiul cu grozăvile lui a chemat-o la munca aspiră și obosită.

Consistorul arhidiecesan în sedință estraordinară din 28 August, a. c. a lăsat cu placere act de hotărîrea forușilor școlare confesionale din Brașov, cari voiesc să baștă cărări gene-roase de iubire de neam și de lege ale vechilor Brasoveni, cari ne-au lăsat moștenirea goalele de acolo, înfrângînd în zile grele, ca noi să le susținem și să le desvoltăm în zile mai bune, în special, în zilele ferice ale dezi.

Inaltul Consiliu Dirigent în marea sa iubire de neam și de lege a promis bisericii tot posibilul ajutor moral și material la susținerea dezvoltarea și completarea școlelor școale.

Vesta aceasta îmbucuroările o trimitem cîtilor noștri pentru înălțarea lor sufletească. Trecem prin zile istorice: deci: Să stăm bine, să stăm cu frica.

Mihaiu Viteazul

Cetind titlu ve-ți crede, că voiesc să scriu despre acest Mare domnitor, a căru memorie e acum atât de des amintită. Eu vorbesc acum de «Mihaiu Viteazul» meu, de bustul lui, pe care-l procurase în iubire și râvna mea de preot înțîn, tocmai înainte de izbucnirea răsboiului mondial, de la hramul diecezațian din Arad, unde frațele în Cristos Lazar înprăjite simț național și de artă.

Bustul a ajuns, mulțumită celor ce l-au închipat, tezaur la destinație și l'am pus sub pedale cu față și privire spre intrarea în locuință, ca să scruteze și judece pe cel ce intră în casă. Lângă el dea dreapta Barbu și de-stânga Eminescu. Comandase multe, dar numai acestea mi-au scris.

Dar ce să înțâmple, Izbuințe răsboiul și eu trebuia să plec momentan la Timișoara. Ultima hotărâre am și executat-o. Am dat în seamă, bătrânlul și înțeleptul, dascăl unde aveam cîrtuitorii închiști, famili și pe Mihai Viteazul, cu dorință ca pe cel din urmă să-l ascundă, unde va fi de bine de teama înțepătorilor unguri sau a sărbătorilor dar ca eu la reîntoarcere oricum să-l găsesc tezaur.

Reîntors, după cîteva luni, de serviciu militar dela front am afiat, că mărele meu viteaz a petrecut cînd în cosul cu cuceris, când într-o lădă ascunsă în grinzi. Bătrânlul meu dascăl l'a temut și îngrijit bine.

La relincoarecă însă, am absolut pe dacă de aceasta sarcină, și am încredințat cu îngrijirea bustului pe credințiosul meu crăciun bisericesc, care venise cu planul hotărât ca să-l păstreze și ascuns în cîfri sfîntelor, în biserică unde l-se cuvine mai bine să fie, și unde manuile noștri vor îndrăzni să doară să se furzeze și cauze cu amânatul. Așa să și înțâmplat. A fost aşezat într-un dulap zidit în părte, fără altă.

In vara anului 1916 când intrase România în războiu, m'a cuprins însă îngrijorarea, căci simțam că ungurii în sălbăticie lor, nu crăju bisericile noastre, și căutu după steaguri, căci

Zilelele de lumină le așteptă abia atunci, când se va vedea în satul ei iubit. Dar visul se destrăma. Moarteia î-frâne arripe și trupșorul ei curat se coboară în pământ necunoscut.

Sârmani părinți cari vă-ți trudit cu îngrijirea odărelor voastre, ca să-vă fie sprinjă la bâtrânețe, ce nemoreci să vrânești strivită, Să dus copila iubita; noaptea gândurilor negre să apăsă. Numai dorul de casă să mai jine viața și nădejdea de a vedea sărbătoarea cea mare a neamului. Pentru ea pătimii toți și credința în sorașarea dreptății, ne dă tărie spre-a pură bărbătește toate încercările acestei pribegie grozave.

VL

Viața noastră era sărbădă și posomorăță. Ne simțiam așa de părăsiți, încât sufletul nostru căută mereu un sprinj, o rază de lumînă care să ne ridice din întunecare desnădejdii și să îndrepteze cugelele spre zări mai seniné. Puterea rugăciunii își făcea loc tot mai larg în noi și dorul după slujba dumnezească devenea tot mai nepotolit. Niciodată n'aveam mai bine ca acum însemnată ca vorăjitoare a bisericii pentru înălțarea obijuctuiitor, ajunși pe marginea prăpastiei.

(Va urma)

FOIȘOARA

Refugiații Ardealului

— Scrisori din pribegie —

de Dr. Ioan Mateiu.

(Urmare)

Tropoare ardeau jalnic lângă scrierii tău, și căte fețe înlácrimate nu suspinau la cuvântul pătrunzător de răstine de Macsimiliani. Apoi groapa s-a închis în veșnică pomerenie. Noi vom pleca azi-mâine și cine să fie dacă se va mai aprinde la mormântul tău vîro luminiță. Poate se va găsi și un mărghioiu credință între Moldovenesci noastre, care aducându-și aminte de crucea ta stințheră, să lumineze măcar în noaptea învierii. Și sufletul tău va află usurare multă.

Abîn ne-am recutes pe urma acestei întâmplări triste, când în 29 August predașa gradul A. Cioflec. O floare plăpândă în primăvara vieții, care mână suferințelor rănilor nostri din Moldova.

A trebuit să-i părăsească și să părbegească.

documente etc... și să vor da și de marelui meu «Mihai». Aș și căută, dară înțeleptul meu crănică l-a prevenit. Să dus, într-o seară, după trausul zvonului (clopotului) în cimitir, unde l-a așezat într-o criptă. Aici nu vor da de el, zicea crănică, și nici nu au dat. Ajuns după îngropare a ajuns între morți, cărora le va fi să poată multe de toate. Ajuns, cără sfârșitul răsolului, acasă, l-am exhumat și așezat din nou la locul lui de mărire. Nu pare măhnit pentru tratamentul aplicat, din contră și mi se părea că vrea să-mi spună, fără în astăptare, o să vină vremea, vine, trebuie să vină... L-am înțeles. Vremea a și venit. Trupele române intrase în biserică în cimitirul Ardealului. Gazelete nu primiseră, dar eu stăteam dela Viteazul meu totul, acuș, acuș... îmi zicea el, fii cu răbdare, visul și idealul să va împlini încurând.

Într-o bună dimineață, dusă o noapte precedută în frământări și friguri de încięncă, căci trecuse câteva zile, și nu mai puteam descoperi nici scoase nimic de la Viteazul meu, m'ar deci să-l duc în groaia... căci facem de nevoie și pe învățătorul — unde l-am prezentat elevilor, doară, doară și să înmormătu. În urmă să răbdare, visul și idealul să va mai da vreme semn în față nevinovătorilor. Notez că elevii îl conoau de la judecătore și de la moarte.

Băluțul meu Mircea, le spopis de mult de căcău să e un om cu căciula cu piană pe care-l călărașă «Mihai Viteazul», cu care tot vorbește tăticu. Drăguț nevinovat. Le-am spopis căine și, și drăguțul noii Români etc., etc. Lărgim că în curând o să vină armata română și pe aici, și o să apărjim «Românei mari». M'am uitat la Mihaiu, dar parecă nu mă aproba. «Nu de tot, voi bănuști mai aveți de suferi! Aș și a fost, căteva zile și întrase și înaintând, în biserică în Banat, armata sărbă. Lăta și noi în Torac. Puțin după aceea, am părăsit, silit de imprefurări, comuna și Bănuști, și de atunci nu mai am nici o sărăcăsătire sau stabăpănească sărbătoresc. Înțeleg că și Viteazul meu, căci plecau în prăpăd, de astădată nu am mai avut timp să-l dau nîndămușă în îngrădire. Sunt sigur că bravul meu crănică va fi așezat din nou să nu să fiștălărește, între sfinți, sau în criptă, de unde cred că încurând va fi lărgit scos, și atunci se va uita, de lângă Tisa. În apropierea căreia se află scumă, până la Nistru, împreună dinăuntru, întreținute și putere.

Orice-jelă-bine crănică, căci la Invieră lui, și sărbătoarea tuturor bălinjenilor vreau să fiu și eu acolo!

Ondreiu, în Septembrie.

Eugeniu Muntean

Pentru îmbunătățirea situației economice

Consiliul Dirigent s'a trimis în 3 Septembrie a.c. următoare adresa:

Onorat Consiliu Dirigent,

Comitetul «Sindicatului comercial și industrial român din Brașov» sfătuindu-se în sedința sa din 27 iulie, așpira scumpetul, care a ajuns insuportabilă, a hotărât să intervină la Onor. C. D. rugându-l să ia căt mai urgent măsurile necesare pentru a întări cauzele, care scumpesc viața astăzi de mulți, încât în unele orase ale Ardealului viața a ajuns mai scumpă decât la București.

Măsurile principale ar fi:

1. Înlăturarea oricăror măsuri prohibitive pentru import și export.

Multe greutăți și săcane, ce se face comercianților astăzi la Resortul de Comerț din Sibiu și mai puțin la București, sunt cauza principală a scumpetului, căci experiența din alte țări și dela noi a dovedit, că cu căt sunt mai multe și mai complicate măsurile de intervenție a guvernului, cu căt se scumpesc mai mult articolele de prima necesitate. Singura măsură eficace este să se lăsa loc liber concurenței.

2. Să se măsuri pentru controlarea conștiințoasă a pieței, stabilindu-se căstigul legal de după factură autentică.

Pe piață noastră s'a produs o debandă din cauză, că mulți comercianți străini și imprejurăzi speculează fără nici un scrupul marfă. Un control amănunțit bazat pe facturi controlate de forurile competente din orașul unde se contracează cumpărătura (Camera de comerț etc.) ar produce o infrângere a speculei.

3. Expatrierea căt mai întârziată a tuturor individuilor, care își au ubicuitorul în alte părți și au venit la Brașov după anul 1914, ar fi o

măsură, care ar contribui foarte mult la ieftinirea traiului. Dintre acești străini cei mai mulți sunt comercianți improvizări, cari sfând mijloace sănătoase mari, și prin rasa lor intenție legătură comerciale contribuie foarte multă la desvoltarea unei speciale exorbitante.

Având în vedere indulgența cunoscută a poliției de aici, ne oferim să punem la dispoziție sănătosul Sindicatului oamenii de încredere, cări să vegheze la executarea întocmai ordinelor de expatriere.

5. Ar fi de dor, ca cel puțin pentru elementul românesc formalitățile dela fosta granită din Carpați să se steargă; lăsind multele zile pierdute și cheltuielile avute cu scoaterea permiselor contribuiesc și ele la scumpirea traiului.

6. Alăudă de diferență membrilor ai Sindicatului nostru, că la Resortul de comerț din Sibiu elementele străine sunt preferite — nu sănătoș din cauza! — cu onoare Vă rugăm să ordonați aceluiai Resort să lăsă în considerare, că elementul românesc este acela, care s'a expus și se expune mai mult pentru România Mare și prin urmare merită nu numai un tratament egal, ci o bunăvoiță deosebită.

În urma prigoniilor politice elementul românesc a slabit economicște. Va trebui să se impărtășească chiar de un regim protector pentru a putea ducă lupta cu concurența străină.

Rugăm Om. Consiliu Dirigent să lăsă în considerare starea sufleteșteagă agitată a mulțimii chilienilor de specula sus amintit și să le cele mai urgente măsuri pentru sanarea stărelor grave în care se află, căci la caza contrar multumiva în altă țară să recurgă la mijloacele întrebuite în

alte țări (Franță, Italia și Regatul vechi cu Liga Consumatorilor etc.).

Din dată sedință «Sindicatului comercial și industrial român din Brașov» înțintă la 30 Aug. 1919.

Dr. Aurel Dobrescu **Stefan Belindescu**
președintele secretarul sindicalist.

Nota: Zarele sunt rugate să reproduce această adresă.

Stirile zilei

Parastas. Duminecă, în 1 Septembrie
c. v. s'a celebrat în biserică catedrală parastas pentru odiința sufletului tinăruilui de bună speranță Mircea Russu Șirianul, mort în luptele de la Turcia în răsboiul mare pentru deschiderea neamului, fiind de față mama răposului doamna Constanța Hodos, și un public al.

La sfârșitul parastasului preotul slujitor, asesorul consistorial Mateiu Voileanu, în cuvinte miscătoare a apoteosat moartea tinăruilui erou, care pentru idealul neamului și-a dat jertfa viețea sa.

Răposul odiințească în pace, ear mană obidăță afe măngăierea în soarte mai bună a neamului nostru.

Festivități culturale. Nemijă din România-Mare au înțintă Duminecă în 7 a lunii cungătoare serbări mari culturale în Timișoara. Au luat parte cele 2 reuniuni de muzică Coruri bărbătesc, Hermania și «Männergesangverein» din Sibiu, și reuniunile germane de muzică din Lugoj și Caransebes.

În cadrul serbărilor date în aducere aminte a poetului german Lenau s'a manifestat pentru prima oară lăbuțul elementul german din România-Mare, un lucru, care până acum nu s'a conces din partea guvernelor ungurești.

Zarele fraților săi de acasă din Sibiu scriu cu mare entuziasme de aceste manifestării culturale din Timișoara.

Referent școlar. După cum ceteam în ziul episcopiei surorii din Caransebes: «Foaia Deceană», la consistorul român de acolo a fost numit referent școlar preotul din Lugoj, domnul Dumitru Nistor.

Comisar în examene. Pentru examenele de maturitate din toamna aceasta la liceul de stat din Petroșani este numit comisar al Inaltului Consiliu Dirigent directorul liceului real din Deva domnul Iosif Roteanu.

Universitatea din Cernăuț. În Cernăuț s'a inceput naționalizarea universității de acolo. În zilele trecute au plecat toți profesorii străini din universitate cu destinația de a se așeza la Viena. La gară rectorul universității a jinut cu covântare de râms bun.

† Andrei Joicea, culegător de literă în tipografia arhidieceziană și al acestui ziar, după un morb scurt și greu a început din viață Sâmbătă în 13 Septembrie a. c. la orele 10 seara. Înmormântarea sa avea loc Marti în 16 Septembrie la orele 2 d. a. din capela comună a cimitirului orașenesc în același cimitir.

Examele de maturitate. La gimnaziul ortodox român din Brașov în toamna aceasta se va vorbi examene de maturitate din toate studiile cu tineri cari, la clasa VIII și scola de model de cursurile de profesori din Cluj, și examene de maturitate de corigență, cari au avut în termenul din luna calculi neîndesători din un obiect.

Examenele de maturitate în scris se fac în zilele de 29, 30 Septembrie și 1 Octombrie, nou a. c. iar examenele verbale se zin în 8 Octombrie, nou a. c.

In celelalte pentru informații este a se adresa direcției institutului.

Provocarea ca famili. Familii, care nu pot procură ele bucatele de lipă, și nu sună luate în listele celor nefrigării, sau nu aparțin vreunei uniuni de consum, sunt a se anunță la comunită în scopul de a se face bine împărtășele bugetelor procurate de oras.

Anunțarea se face după literă inițială a familiilor înrându-i următor:

Stămboală, în 13 Sept. nou, a. c. literile A—K.

Luni în 2/15 Septembrie, literile L—R.

Mart. în 3/16 Septembrie, literile S—Z.

Numiri. Consiliul Dirigent Român a numit primar al orașului Timișoara pe Domnul Stan Vidighin, inginer și director al uzinelor apădate, iar de primar ajutător pe domnul Karl Möller fost colonel.

Să introduce încreulă cu încreulă viață românească în administrația orașelor din Banat.

Cas de moarte. Cum ceteam în zarele din regat, episcopul episcopal Râmnicului Antim Petre, a murit, în sediul episcopiei sale din Râmnic-Valea în etate de 44 ani, după o lungă și grea suferință, lăsând în mare jale pe credincioși. În răposul în Domnul clerul din regat vecin a pierdut un prelat luminat și vrednic, în vei pomenirea lui.

Furt. S-a furat în Oradea-Mare 2 cui unul o ipă sură de 4 ani, altul o ipă albă-sură tot de 4 ani. În atenția cumpărătorilor.

Tipografie nouă. Cum ceteam în Cluj următoarele: în opt luni, de când a început cimentarea viilei noastre de stat în Transilvania, toate lucrările grafice ale autorităților noastre au fost executate aproape numai în ateliere străine și sunt de milii de coroane s'au vărsat în mână celor, cari au meritat prea puțin favoarea noastră.

Lipsa unor tipografii românești bine organizate a făcut posibilă starea aceasta de incertini, bă chiar și să justifică întrucătiva. Pentru lăsă în vîtor și să nu mai simtă nici în privința aceasta la străini, — am hotărât înființarea în Cluj a unei mari tipografii românești, care să fie în stare de a aservi aproape întregul public nostru.

Tipografia începeând să funcționeze, cu o mormantă producție aceasta la cunțință și să răglește binevoițul său adresa în vîtor cu toată încredere tipografiei noastre, instalată în Cluj, strada Dede Ferenc Nr. 4. Cu toată stima: p. Direcție tipografiei Dr. Sebastian Bornemissa.

Diez zile mori. În editura «Librării Săteștiului» a apărut volumul de poezii eroice «Diez zile mori» de cunoscutul scriitor poporan Pelea Dascalul. Sună scris pentru talpa țării, care-ne-a dat ostașii flători ai României mari și cuprinde strofe de îndemnuri eroice și viteză și seamănă.

Această carte și poate cea mai bună și cea mai potrivită lectură pentru bravii noștri ostași.

Nr. 88/1919.

(271) 2-3

ELEVLE

primite în „Institutul surorilor de ocrotire”, pe sesiunea 1919-20

1. Anești Silvia, Văliug.
2. Babeș Silvia, Ruja.
3. Bădilă Elena, Turnișor.
4. Bîrcescu Viorica, Lugoj.
5. Blaga Elena, Mercurea.
6. Broșteanu Ana, Reșița.
7. Buda Maria, Budafalău.
8. Bucurencu Veturia, Argașul de sus.
9. Buzea Voicilă, Milaș-mare.
10. Câlțubean Eugeniu, Boian.
11. Cămpenean Stanica, Poiana Blenchi.
12. Ciocra Ana, Veșnița.
13. Cîțulescu Eugeniu, Băbeni.
14. Cohan Ana, Tornea.
15. Colcet Ana, Sibiu.
16. Colesel Sabina, Zernești.
17. Corcășei Elvira, Indol.
18. Costea Emilia, Tur.
19. Cristea Maria, Dobrogea.
20. Dumbrău Valeria, Brașov.
21. Doican Ana, Sebeșul de Jos.
22. Dragomani Paraschiva, Tichindeal.
23. Dumbrăvean Gafea, Sâncel.
24. Fecihelici Victoria, Mediaș.
25. Fels Berta, Sibiu.
26. Fleck Nelli, Sibiu.
27. Foltean Salomea, Alba-Iulia.
28. Oărescu Emilia, Belinț.
29. Oavrișescu Victoria, Tăutari.
30. Oebeanu Maria, Brașov.
31. Oebeanu Wilhelmina, Brașov.
32. Oischner Mariana, Brașov.
33. Olăja Cornelia, Hunedoara.
34. Henegar Ileana, Lancrâm.
35. Hudea Sofia, Hendorf.
36. Ilie Elisabeta, Răsnov.
37. Ioan Ana, Sâncel.
38. Ioncuț Maria, Chichișineu.
39. Istrate Aurelia, Tanjuț.
40. Izip Rozalia, Sântioana-săsească.
41. Jula Sofia, Var.
42. Kelterman Crete, Sibiu.
43. Kelterman Iosefină, Sibiu.
44. Knall Frieda, Sibiu.
45. Lațcu Elena, Căransebeș.
46. Lupan Cornelia, Chiusulai.
47. Manciu Silvia, Sibiu.
48. Maniu Elena, Arad.
49. Moldovan Virginia, Vîdrășeu.
50. Mana Maria, Gurăușul.
51. Marcus Elena, Spring.
52. Marin Olimpia, Borosjeni mic.
53. Morariu Aurelia, Jurul de cămpie.
54. Morariu Silvia, Jurul de cămpie.
55. Muntean Maria, Pianul de Jos.
56. Nesgu Maria, Cinade.
57. Oana Raveca, Pianul de sus.
58. Oancea Letitia, Dobreșca.
59. Olariu Cornelia, Giojoru de sus.
60. Olteanu Ana, Ludogor de muriș.
61. Oltean Elena, Vega.
62. Ongyert Clotilda, Bistrița.
63. Oros Maria, Marin.
64. Păcurariu Alexandrina, Mercurea.
65. Pan St. Maria, Cristian.
66. Piso Silvia, Sibiu.
67. Pop Maria, Sibiu.
68. Pop Domnica, Sibiu.
69. Pop Lucrezia, Daia-română.
70. Pop Veturia, Tonahul-vechiu.
71. Pop Vilhelmina, Macra.
72. Popoviciu Ana, Solomon.
73. Popoviciu Eugenia, Arad.
74. Popoviciu Maria, Ocna-Sibiului.
75. Rusu Ana, Velcheriu.
76. Rusu Maria, Tur.
77. Sabo Augusta, Tur.
78. Sărba Ana, Sibiu.
79. Seidel Anna, Dej.
80. Simionis Iosefină, Sibiu.
81. Stănelut Paraschiva, Săsăuș.
82. Soconea Ana, Schel.
83. Stănescu Silvia, Turda.
84. Suciu Maria, Cluj.
85. Teleutiu Cornelia, Abrud-sat.
86. Theil Gabriela, Sibiu.
87. Vișin Maria, Făgăraș.
88. Wolff Emma, Sibiu.

AVIZ!

Toate elevile «Institutului surorilor de ocrotire» au să se prezinta la internat în strada Mănăștur (Salvarea) Cluj, în ziua de 25 Septembrie a.c.

LISTA OBIECTELOR

ce trebuie aduse de Surorile de Ocrotire la intrarea în Internat. Rufările (minimum):

6. cămăși de zi.	6. cărpe de bucătărie.
6. cămăși de noapte.	12. batiste.
6. pantaloni.	12. cărpe albe.
3. brașiere (lăbiărute).	2. capoade.
3. fuste albe.	2. părechi ghete.
6. părechi clorapi.	1. sac petru rufe.
6. ștergare.	1. șol.
6. servete de masă.	

U tacâm complet: 3 farfurii, 1 farfurie mare de servit mâncarea, 1 cencșă, 1 sticla de apă, 2 linguri supă, 2 cuptere, 2 furculițe, 2 lingurițe.

Dr. Iuliu Moldovan m. p.
secretar general.

Nr. 74/1919.

(264) 3-3

Concurs

Pentru Intregirea postului de Invățător la școală confesională din Batiz în protopresbiteratul Hunedoara, în sensul ordinului consistorial din 8/21 August a. c. Nr. 5927 Școl., se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele imprenute cu acest post sunt: 400 cor. dela biserică, 200 cor. din fondul cultural, judecătorul salarului va fi de la stat. Cvartier în natură, lemne de foc și grădină.

Redactor responsabil: Mateiu Volceanu.

Cenzurat prin: Sublocot. Bucur.

Concurs

Pentru Intregirea postului de paroh din parohia de cl a III-a Țăriști cu filiala Govăjdia din protopresbiteratul Hunedoara, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele imprenute cu acest post sunt cele fascioane în coala B. pentru Intregirea dotării unei de stat.

Relectanții la acest post își vor înainta cererile imprenute cu documentul în terminul arătat subsemnatului oficiu și cu prealabilă înconștiințare se vor prezenta în vreo Dumineacă sau sărbătoare la biserică spre o cantică, respectiv celebră și a face cunoștință cu poporul.

Haiagă la 14/27 August 1919.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tracției Hunedoara în conțelegeră cu comitetul parohial.

Dr. Cornel Popescu,
protopop adm.

Nr. 278/protop. 1919. (262) 2-3

Concurs repetit

Pentru Intregirea parohiei de clasa a III-a Alma protopresbiteral Mediasului, se scrie concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele imprenute cu acest post sunt cele fascioane în coala B. pentru Intregirea veniturilor de stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat, iar concurenții pe lângă observarea dispozițiilor reglementare — se vor prezenta în vreo Dumineacă sau sărbătoare în biserică spre o cantică evenimentul a celebră și cuvântă.

Media g 6/19 August 1919.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediului în conțelegeră cu comitetul parohial respectiv.

Romul Mircea,
protopop.

(240) 2-3

Concurs

Pentru Intregirea parohiei de clasa a III-a Soporul de cămpie, protopresbiteral Turda, se publică concurs cu termen de de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele imprenute cu acest post sunt cele fascioane în coala B. pentru Intregirea dotării unei de stat, locuită în natură și purtând canonica corespunzătoare.

Concurenții vor avea să-și prezinte cererile concursuale, instruite în ordine, în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral și pe lângă incuințarea subscrisei se vor putea înțăpuji la parohie în vre-o Dumineacă sau sărbătoare spre a slujii, predica și a face cunoștință cu poporul.

Turda, 9/22 Iunie 1919.

Oficiul protopresbiteral ortodox-român în înțelegeră cu comitetul parohial concernent.

Iovian Murășanu,
protopop.

Nr. 248/1919 prot. (259) 3-3

Concurs

Pentru ocuperea postului a VII-lea de învățător la școală noastră confesională din Saliste se scrie în conf. cu ord. cons. Nr. 1357/1919 Școl. concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare.

Emolumentele imprenute cu acest post sunt cele normate prin lege.

Dela concurenții se cere destieritate muzicală și destineție de a conduce corul Reuniunii de cântări din loc.

Pentru își vor înainta cererile de concurs în terminul fixat subsemnatului oficiu protopopește.

Săliște, 30 August 1919.

Dr. Dumitru Borelă,
conduc. oficiului protopopește.

Editura și tiparul tipografiei arhiepiscopice.